

การศึกษาการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของหญิงไทยและชายญี่ปุ่น 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ข้ามพรมแดนของหญิงไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชายญี่ปุ่น

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ 1) คู่สมรสที่มีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม รวมทั้งหมด 20 กรณีศึกษา และ 2) ครอบครัวของหญิงไทย รวมทั้งหมด 16 กรณีศึกษา พื้นที่ในการศึกษา คือ ประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุรธานี มหาสารคาม บุรีรัมย์ และประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ เมืองโกเบ (Kobe city) จังหวัดเฮียวโงะ (Hyogo province) เมืองซากุ (Saku city) จังหวัดนากาโน่ (Nagano province) และเมืองเกียวโต (Kyoto city) จังหวัดเกียวโต (Kyoto province) ใช้ระเบียบวิธีการศึกษาประกอบด้วย การวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยแนวทางการสัมภาษณ์ และแนวทางการสังเกต นำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1) การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของหญิงไทยกับชายญี่ปุ่น

คู่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมมีความหลากหลายทั้งอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เส้นทางที่ทำให้ผู้หญิงไทยได้แต่งงานกับชาวญี่ปุ่น เริ่มจากการพบกัน คบกัน และการตัดสินใจแต่งงาน การพบกันมีทั้งการพบกันโดยบังเอิญและการพบกันโดยอาศัยแม่สื่อ สำหรับการตัดสินใจแต่งงาน ส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยครอบครัวและเครือญาติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย

วัตถุประสงค์ของการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม คือ เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม และวัฒนธรรม ผู้หญิงส่วนใหญ่ให้ความคาดหวังกับเรื่องเศรษฐกิจก่อนที่จะตัดสินใจแต่งงาน แต่หลังจากแต่งงานแล้วได้คาดหวังเรื่องของความเข้าใจและความรักมากกว่าเรื่องเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามบางกลุ่มไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องเศรษฐกิจก่อนที่จะแต่งงาน

การแต่งงานของหญิงไทยนั้น โดยมากแล้วจะตัดสินใจอยู่ด้วยกัน และจดทะเบียน โดยที่ไม่ได้มีการแต่งงานเป็นทางการมาก เพียงให้ผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่ายรับรู้ ผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชายญี่ปุ่นมีการเลือกที่อยู่อาศัย แบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ หลัก คือ แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกันกับสามี

ในประเทศไทย (ทั้งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านและอาศัยอยู่ในเขตเมืองใหญ่) แต่งงานแล้วย้ายไปอยู่ด้วยกันที่ประเทศญี่ปุ่น และแต่งงานแล้วอาศัยอยู่คนละพื้นที่ (ผู้หญิงไทยยังคงอยู่ในประเทศไทย และผู้ชายญี่ปุ่นยังคงอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น) คู่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีการช่วยเหลือกันในส่วนกิจกรรมหารายได้ คือมีบทบาทในการผลิต และการทะนุบำรุงสมาชิกในครอบครัว อย่างไรก็ตามผู้หญิงไทยมีบทบาทในกิจกรรมเกี่ยวกับชุมชนและบทบาทด้านการเมืองน้อยกว่าบทบาทด้านอื่น

2) ความสัมพันธ์ข้ามพรมแดนของผู้หญิงไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชายญี่ปุ่น

การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงไทยกับชายชาวญี่ปุ่น ไม่ได้ทำลายความสัมพันธ์ทางสังคมของครอบครัวเดิมลง ผู้หญิงไทยที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชายญี่ปุ่นมีวิธีการในการรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ การโทรศัพท์ติดต่อสื่อสาร การใช้จดหมาย อิเลคทรอนิกส์ การใช้จดหมาย การส่งข่าวสารผ่านเพื่อนหญิงชาวไทยที่เดินทางกลับบ้าน การไปเยี่ยมเยือน การเดินทางไปเที่ยวประเทศญี่ปุ่นของญาติฝ่ายหญิงไทยหรือการเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยของญาติฝ่ายชายญี่ปุ่น

ผู้หญิงไทยสำนึกว่าตนเป็นคนไทยที่เพียงแต่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น และบ้านที่แท้จริงคือประเทศไทย มีสำนึกของความเป็นลูกที่มีหน้าที่ต่อครอบครัวเดิมในถิ่นต้นทาง

ผู้หญิงไทยสร้างหรือผลิตซ้ำวัฒนธรรมไทยในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ การทำอาหารไทย หรืออาหารอีสาน การไปทำบุญที่วัดไทยในประเทศญี่ปุ่น การนัดพบปะสังสรรค์ในงานเทศกาล หรือประเพณีไทยต่างๆ การไปใช้บริการในร้านอาหารหรือร้านนวดของไทย การอุปโภคหรือบริโภคสินค้าที่ผลิตจากประเทศไทย และการรับสื่อต่างๆ ที่เป็นภาษาไทย

ผู้หญิงไทยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้หญิงไทยด้วยกันในประเทศญี่ปุ่น มีการสร้างความสัมพันธ์กับคนไทยคนอื่นๆ ที่อาศัยในประเทศญี่ปุ่นและรักษาความสัมพันธ์กับครอบครัวเดิมหรือเครือญาติในประเทศไทยกลายเป็นชุมชนข้ามพรมแดน

The objectives of this thesis were 1) to study cross-cultural marriages of Thai women with Japanese men phenomenon and 2) to study transnational relationships of cross-cultural marriage couples. Key informants were 1) 20 Thai women who are married to Japanese men and 2) 16 Thai women's families. Research areas were located in the Northeast of Thailand, namely Khon Kaen, Udon Thani, Maha Sarakham and Buri Ram provinces; and located in Japan namely Kobe city in Hyogo province, Saku city in Nagano province and Kyoto city in Kyoto province. Qualitative research methods were used to collect and analyze the data. Data were collected by using interview and observation guide. The research found that

1) Cross-cultural marriages of Thai women with Japanese men

Cross-cultural marriage couples were varied in age, education level and occupation. The road that led to cross-cultural marriage started from meeting, courting and deciding to get married. Thai women met Japanese men both by chance and by match-making. Most of them made a decision to get married by themselves, with little influence from their family and kin.

Thai women decided to marry Japanese men based on economic and socio-cultural factors. Before getting married many cases of Thai women expected better economic status. After marriage they expected love and understanding from their husband more than economic concern.

Most cross-cultural marriage couples had official marriage registration and informal wedding. Cross-cultural marriage couples had three pattern of cohabitation after marrying, namely couples living together in Thailand (in villages and cities), couples living in Japan and couples living in different places. Most cross-cultural marriage couples shared their productive and reproductive roles. However cross-cultural marriage couples participated less in community management and political roles.

2) Transnational relationships of cross-cultural marriage

Cross-cultural marriage of Thai women with Japanese men could not destroy social network of Thai women and their family of orientation in Thailand. Thai women who lived in Japan maintained their social networks with their family of orientation in Thailand by various channels, including telephone, electronic mail, mail and sending messages through friends who visited Thailand. Many of them returned to Thailand occasionally. Sometime their family visited them in Japan.

Even though Thai women lived with their husband in Japan, they still considered themselves Thai and felt that their real home was Thailand. They also felt the obligation of a child's duty and gratitude towards their parents and family of orientation.

Thai women reproduced Thai culture in Japanese society in their daily lives in various ways, including Thai and northeastern Thai food cooking, making merit at Thai temple, organizing and participating in traditional ceremonies and events, dining at Thai restaurant, getting Thai massage services and consuming Thai product and Thai media.

Thai women who married Japanese men and lived in Japan tended to develop social network with Thai women who lived nearby. As such, Thai women married to Japanese men constructed transnational communities, by creating and maintaining social relationship with other Thai women and Thai people in Japan and with families, kins and friends in Thailand.